

Ο ΒΛΑΔΙΚΑΣ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ.

Ὁ Πέτρος Πέτροβιτς δεύτερος, ὁ κυριάρχης, ἀρχιερεὺς, ἀρχηγὸς καὶ ποιητὴς τοῦ Μαυροβουνίου δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἡ σπάθη του μένει ἀκόμη ἐξειληκμένη τοῦ κολοῦ. Εἰς τὴν ἱστορίαν ἐναπόκειται νὰ τὸν κρίνῃ.

Πᾶς περιηγητὴς, διερχόμενος τὴν Δαλματίαν, καὶ φθάνων εἰς τὴν Κετίγγην, περιέγραφε τὸν Βλαδικαν καὶ ἀπεικόνιζε τοῦτον ἢ διὰ τῶν λόγων ἢ διὰ τῆς γραφίδος· οὕτως ὥστε πᾶς εὐρωπαῖος ἐγνώριζε τὸν φλογερὸν ὀφθαλμὸν, τὴν εὐγενῆ ἔκφρασιν τοῦ προσώπου, τὸ ἀνάστημα, τὴν συμπεριφορὰν καὶ αὐτὸ τὸ ἔνδυμά του. Ἄλλ' οὐδεὶς καθ' ὅσον γνωρίζω, ἐσπούδασε τὴν καρδίαν, τὸν νοῦν, τὸν χαρακτῆρά του· οὗτος ἦτο ὄπως καὶ ὁ τόπος του, γνωστὸς καὶ ἄγνωστος. Ἄλλοι περιέγραφον αὐτὸν Ἕλληνα τὴν πίστιν καὶ τοὺς λόγους, ἄλλοι ἀφελῆ καὶ γενναῖον. Οἱ μὲν τὸν ἐθεώρουν πνευματώδη, οἱ δὲ βάρβαρον· καὶ οἱ μὲν ἐθαύμαζον τὴν βιβλιοθήκην του, οἱ δὲ ἐνθυμοῦντο τὴν ἀθλίαν τράπεζάν του. Ἐφαίνετο συγχρόνως ποιητὴς, διπλωμάτης, νεωτεριστὴς, ἀλλὰ συνάμα καὶ δολοφόνος.

Ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην νὰ τὸν γνωρίσω ἀπὸ τὰ βιβλία ἢ ἀπὸ τὰς μετὰ τῶν ἄλλων σχέσεις του, τὸν ἐγνώρισα ἀπὸ ἀπλῆν ὁμιλίαν. Νῦν, ὅτε ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν, ὅτε δὲν εἶναι πλέον κυριάρχης, ἀλλὰ κόνις, ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἀναφέρω τὰ συμβάντα, ἅτινα μὲ ὠδήγησαν εἰς τὸ νὰ τὸν ἐννοήσω.

Τὸ ἔτος 1846 εὐρέθην εἰς Σπαλάτον μετ' αὐτοῦ, καὶ τοῦ Σκότου Α. Πατὸν, ὅστις ἀπόντος τοῦ Βλαδικά εἶχεν ἰδεῖ τὸ Μαυροβούνιον, καὶ συνεπλήρου τὴν σπουδαίαν περιήγησίν του, τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσεν τὸ ἔτος 1848 εἰς Λονδίνον ἐπιγραφομένην « Highlands and Islands of the Adriatic ». Μόλις ἀκούσας ὁ ἡγεμὼν τὸ ὄνομα τοῦ Πατὸν ἠτένισε πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπε « Σεῖς ἦσθε βεβαίως εἰς Μαυροβούνιον, δεῖξατέ μου παρακαλῶ ὅ,τι ἀξιοσημείωτον εἶδετε. » Καὶ μετὰ μακρὰν διήγησιν ἦν ἀνέφερον ὁ Πατὸν, « οὐδὲν εἶδατε, προσέθεσεν, οὐδὲν, διότι δὲν εἶδατε τὸν Βλαδικαν, ὅστις εἶναι τὸ πᾶν εἰς Μαυροβούνιον ». Ὁ Πατὸν ἀπήντησεν ἀξίως τοῦ ἐξόχου πνεύματός του, ἀλλ' ὁ Βλαδικὰς ἐξηκολούθησε, « Κύριε! ἀνήκετε εἰς μέγα ἔθνος, εἰς τόπον ἐλευθερίας. Ἀλλὰ γνωρίζετε ποῦ εὐρίσκεται ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία; Εἰς τὸ Μαυροβούνιον, οὕτινος

ἐγὼ μόνος κρατῶ τὰς κλεῖς. » Στραφεὶς ἀκολούθως πρὸς ἐμὲ « Καὶ σεῖς, ὅστις περιγράφετε τὴν Δαλματίαν (ἐξήρχετο δὲ τότε τῶν πιεστηρίων ἢ περὶ Δαλματίας περιγραφή μου) διατί δὲν ἐπεσκέπτεσθε ἵνα περιγράψητε καὶ τὸ Μαυροβούνιον; Κάμετέ το ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, ἀλλὰ πρὸ τούτου εἰδοποιήσατέ με ἵνα σᾶς πέμψω εἰς τὸ Κάρταρον δύο ἵππους μὲ δύο πιστοὺς μου· θὰ σᾶς δεῖξω τὸν τόπον, τὰς ἀρχαίας τοποθεσίας, τοὺς τόπους τῶν κυριωτέρων μαχῶν, θὰ σᾶς εἶπω τέλος πᾶν ὅ,τι μέχρι τοῦδε συνήθροισα, καὶ πᾶν ὅ,τι γνωρίζω ἢ ἔμαθα παρὰ ξένων περιηγητῶν. Θὰ ἴδητε καὶ θὰ μάθητε πᾶν ὅ,τι δὲν εἶδον ἢ δὲν ἔμαθον οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Γερμανοὶ καὶ θὰ ἀποκαλύψητε εἰς τὴν Εὐρώπῃν τόπον μέχρι τοῦδε ἄγνωστον. Παρ' ἐμοὶ θὰ εὑρητε καλὴν βιβλιοθήκην, τινὰς ἐφημερίδας, καλοὺς ἵππους καὶ καλὸν καπνὸν· μετρίαν τράπεζαν, ὀλίγας φυάλας Καμπανίτου καὶ ἐγκάρδιον φιλοξενίαν. Θὰ ἴδητε δὲ ὅτι τὸ Μαυροβούνιον δὲν εἶναι τόπος βαρβάρων. »

Ἀπερχόμενος ἀπήύθυνα πρὸς τὸν Πατὸν τοὺς λόγους τούτους· « Χαίρω διότι σᾶς ἐγνώρισα. Ἄν ἐπιστρέψητε εἰς Δαλματίαν, μὴ λησμονήσητε νὰ ἐπισκεφθῆτε τὸν ἐρημίτην τῆς Κετίγγης. Θὰ γνωρίσητε τόπον, ὅστις ποτὲ δὲν θὰ καταστραφῇ, διότι ζῆ μὲ πίστιν καὶ ἐλπίδα. » Ταῦτα εἰπὼν μᾶς ἐσφιγξε τὴν χεῖρα, ὅσον οὐδ' αὐτὸς ὁ πρώην ὑπουργὸς τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου.

Μόλις παρῆλθεν ὁ Ἰούλιος, καὶ εὐρισκόμεθα μὲ τὸν Βλαδικαν εἰς τὸ χωρίον τοῦ Hietzing πλησίον τοῦ Schönbrunn. Ἦτο μεταβεβλημένος. Ἡ μέλαινα μακρὰ κόμη του καὶ ὁ μέλας πάγων περικλείων μέχρι τῶν κροτάφων τὸ ἰσχνὸν πρόσωπόν του, ἐπνύζανε τὴν ὠχρότητα του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν θολοὶ, ἡ φωνὴ βραγχνή, καὶ ἡ ἀναπνοὴ δύσκολος· κουρασθεὶς ἐκάθισεν. Ἦτο μετ' ἐμοῦ ὁ ἱππότης Neigebaur ἄλλος περιηγητῆς, ἀλλ' ἐμπαθὴς συγγραφεὺς τῆς Δαλματίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου, ὅστις ἐπισκεφθεὶς τὸ θέρος τοῦ 1850 τὸν Βλαδικαν, ἔτυχε μεγίστης δεξιώσεως. Ὁ Βλαδικὰς ὠμίλησε περὶ τῆς ὑγείας του, περὶ τῆς ὁποίας οὐδόλως ἀμφέβαλλον. Εἰς τὸν ὀφθαλμὸν του, εἰς τὴν θέαν του, εἰς τὸν τόνον του, διεκρίναμεν αὐτὸν ἀσθενῆ· ἀλλ' ὅταν ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς Νεαπόλεως, εἰς ἣν διέμεινε τὸν τελευταῖον χειμῶνα χάριν τῆς ὑγείας του, καὶ περιέγραφε τὰς μαγευτικὰς θέσεις, τὰς εὐώδεις αὔρας καὶ τὸν ὠραῖον ζέφυρον τοῦ οὐρανοῦ, ἡ φωνὴ του ἀντήχει ἰσχυρότερον, αἱ παρειαὶ του ἡ-

ρυθρίου και ἡ ἀδάμαστος ψυχὴ τοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἠλευθεροῦτο ἐκ τῶν δεσμῶν τοῦ ἀσθενοῦς σώματός του. Κατὰ ταύτην τὴν στιγμήν ἦτο ποιητής.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε τυπωθῆ εἰς τὴν Λειψίαν τὸ σύγγραμμα τοῦ Neigebaur, Die-Süd-Slawen, ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ περιήγησις του εἰς Δαλματίαν καὶ Μαυροβούνιον ἦτο ἐπόμενον ὅτι ὁ ἡγεμῶν θὰ ὠμίλει ἐπὶ τοιούτου θέματος. Εἶπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὸ βιβλίον, ἀλλ' ὅτι ἐπεθύμει πολὺ νὰ τὸ ἀναγνώσῃ ἐπειδὴ συμπεραίνων ἐκ τῆς ζήσεως ἦν δι' αὐτοὺς τοὺς τόπους ἐδεικνυεν ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν μᾶς ἐδιηγείτο περὶ τούτου, ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἴδῃ ἀνωρθωμένα τὰ σφάλματα τῶν τόσων περιηγητῶν οἵτινες ἐπιπολαίως εἶχον παρατηρήσει τὴν Δαλματίαν ὅπως καὶ τὸ Μαυροβούνιον. Μὲ ἠρώτησεν ἂν ἀνέγνωσα τὰ συγγράμματα τοῦ Βελκινσῶνος καὶ τοῦ Πατόν καὶ ἀκούσας πόσον ὤφειλον, κατὰ τὴν ιδέαν μου, οἱ Δαλμάται καὶ οἱ Μαυροβούνιοι εἰς τὰς σοφὰς καὶ ἀκαμάτους προσπαθείας τοῦ Ἄγγλου ἀρχαιολόγου, καὶ εἰς τὴν ἐξοχὸν καὶ ἐπωφελεῖ καθαρότητα τῆς ἐκφράσεως τοῦ Σκώτου δημοσιογράφου, ἐστράφη πρὸς τὸν Neigebaur καὶ εἶπε. « Παρατηρεῖτε πράγμα τι ἴδιον, ἀλλ' ἄξιον σημειώσεως; Οἱ Ἄγγλοι οἵτινες ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς παρατηροῦν καὶ σπουδάζουν ἀκριβῶς πᾶν πρᾶγμα καὶ ὑπολογίζουσι τὸ πᾶν ἂν δέ τι δὲν τοὺς ἀπατᾷ τὸ περιγράφουσι ἀκριβέστερον. Οἱ Γάλλοι βλέπουσι ἐπιπολαίως, βλέπουσι καθαρώτερον καὶ ἐνίοτε παραβλέπουσι, μεταχειρίζονται ὅμως πολλὴν ποίησιν. Οἱ πλείους τῶν Γερμανῶν εὐχαριστοῦνται ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ ἀθροίσωσι ἕνα τόμον ἀπὸ οἰανδήποτε ὕλην ἔστω καὶ ἀντιγράφοντες καὶ ἐπειδὴ θέλουσι νὰ εἴπωσι τι περὶ τοῦ Βλαδίκαι καὶ τοῦ τόπου του, τὸ ὅποιον δὲν ἐλέγηται ὑπὸ τῶν ἄλλων, ἰχνηλατοῦσι πάντα μῦθον καὶ πᾶσαν πνευματώδη ἀφήγησιν. »

« Καὶ χάρτης γεωγραφικὸς εἰσέτι δὲν ἐξεδόθη. ἐζηκολούθησεν ὁ ἡγεμῶν στρεφόμενος πρὸς ἐμὲ, » ἔως γνωρίζετε κανένα νέον; Εἶπον ὅτι ὑπάρχει ὁ τοῦ Βελκινσῶνος καὶ ἄλλος ἔτι νεώτερος ἐκδοθεὶς εἰς τὴν γεωγραφικὴν ἀκαδημίαν τοῦ Weimar ὑπὸ Kiepert, ὅστις τὸν ἐξήγαγεν ἀπὸ τὰ συγγράμματα τοῦ Boué, τοῦ Wilkinson καὶ τοῦ Karaczay. « Ποιήσεις, ποιήσεις, προσέθηκεν ὁ ἡγεμῶν, ἄνευ μέτρων δὲν γίνεται γεωγραφικὸς χάρτης. » Καὶ μοῦ ἐδιηγῆθη ὅτι ἐπεχείρησεν ὅσον τῷ ἦτο δυνατὸν τὴν δημοσίευσιν γεωγραφικοῦ

χάρτου δι' ἀναγλύφου, ὅστις ὤφειλε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν γεωγραφικὴν καὶ τοπογραφικὴν περιγραφὴν, καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Μαυροβουνίου καὶ ὅτι ἐπίστευε νὰ ἦνε καλὸς χάρις εἰς τὸν Βούκοβιτς, πρῶν ἀυστριακῶν ἀξιοματικῶν νῦν δὲ βοηθὸν του.

Ὁ Neigebaur τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ νέου τούτου πονήματός του. Οὗτος δὲ ἀπήντησε μετ' ἀπαθείας « τυποῦται εἰς τὴν Ζαγάβριαν » καὶ ἤλαξεν ὀμίλιαν.

Τὸν ἠρώτησα ἂν ἐχαράχθη τὸ παράσημον, ὅπερ αὐτὸς καθὼς ἀνέφερον αἱ ἐφημερίδες ἐσκέφθη νὰ ἐκτυπώσῃ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐνδόξου ἡμέρας τοῦ Κοσσόβου. Ἐνευσεν ἀποφατικῶς, εἰπὼν μόνον ὅτι εἶχε μετ' ἑαυτοῦ τὸ σχέδιον παρασκευασθὲν ὑφ' ἐνὸς τῶν ἐξοχωτέρων Νεαπολιτανῶν καλλιτεχνῶν, τὸ ὅποιον καὶ μᾶς ἐδειξεν. Ἀκούσας ὅτι ἐγὼ πολὺ κατεγινόμεν περὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν Σέρβων ἐκ τῶν παραδόσεων αὐτῶν, εἶπεν ἀμέσως, « Ἡ γλῶσσα πρέπει ἀεὶποτε νὰ ἦνε συνδεδεμένη μετὰ τὴν θρησκείαν. Διὰ τοῦτο προσεκολλήθησαν πάντοτε εἰς τὸ Κυριλλιανὸν ἀλφάβητον, καὶ ἕνεκα τούτου, Κυριλλιανὸν, Ἑλληνικὸν καὶ Ῥωσικὸν εἶναι ἕν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. »

Τῇ 23 Ἰουλίου τὸν εἶδον διὰ τελευταίαν φοράν, διότι ἔφευγε διὰ τὴν Τεργέστην χάριν τῶν θαλασσίων λουτρῶν. Ἐκαθίσασμεν ἀρκετὴν ὥραν ὁμοῦ. Μοῦ ὠμίλησε περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Μαυροβουνίου καὶ περὶ τοῦ τρόπου, ὃν ἐθέσθαι καταλληλότερον ἵνα συνάξῃ τις τὴν ὕλην. Ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπισκεφθῆ χωρίον πρὸς χωρίον, σημειῶν τὰς ἀξιωματικὰς θέσεις καὶ τὰ πεδία τῶν κυρίων μαχῶν, νὰ συνάξῃ τὰς πολλὰς καὶ διεσπαρμένας παραδόσεις καὶ τὰ ἔξιστα τοῦ λαοῦ, νὰ ἀντιγράψῃ πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὰς κυριώτερας βιβλιοθήκας τῆς Εὐρώπης, ἰδίως εἰς Βενετίαν, Ῥώμην, Πετροῦπολιν καὶ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Δαλματίας νὰ ἀνιχνεύσῃ τὰ συγγράμματα τοῦ Πέτροβιτς, τοῦ Βιάλ δὲ Σομιερ, τοῦ Μιλάκοβιτς τοῦ Στεφάνοβιτς— Καὶ τοῦ Βελκινσῶνος, προσέθεσα. Αὐτὸς δὲ ἐτοίμως ἀπήντησε—Ναί, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῦ Στιέλιτζ.

Ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ ποικίλης ὀμιλίας του, παρετήρησα τὸν θαυμασμὸν τὸν ὅποιον ὁ ἡγεμῶν ἐδήλου διὰ τὸ πνεῦμα τοῦ λόρδου Παλμερστῶνος, τὸν χαρακτῆρα τοῦ Τομαζέου, τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν τοῦ Βαρώνου Μαγιενδῶρφ, τὴν ἐνέργειαν τοῦ Κόμητος Σταδιόν, τὸν ἐνθουσιασμὸν τὸν ὅποιον εἶχε διὰ τὴν Νεάπολιν καὶ Βενετίαν καὶ

τὴν μετριοπαθῆ ἀγανάκτησίν του κατὰ τῶν ὕβρεων, αἵτινες ἐγράφησαν κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἐδικῶν του. Ἐνθυμοῦμαι δὲ τὴν ἔκφρασίν του. «Οἱ Μαυροβούνιοι δὲν κόπτον ἄλλας κεφαλὰς, εἰμὴ τὰς τῶν Τούρκων· οὐδεὶς Μαυροβούνιος ἔκοψε χριστιανικὰς κεφαλὰς.» Παρετήρησεν ἐπομένως ὅτι ἂν ὁ δοῦξ τῆς Ῥαγούζης ἐνεθυμῆτο τὸν Βαγράμ, δὲν θὰ ἐλησμόνει τὸ Μαυροβούνιον· ὑπερασπιζέτο δὲ τοὺς Αὐστριακοὺς λέγων ὅτι οἱ στρατιῶται των ἀντὶ νὰ κόπτωσι τὰς κεφαλὰς τῶν Μαυροβουνίων, τοὺς ἄφηνον ἐλευθέρους. «Ἡ πίστις καὶ ὁ ἠρωϊσμὸς, ἐφώνησεν εἰςὶ δύο στοιχεῖα ζωῆς διὰ τὸν λαόν μου. Τὸν ἠρωϊσμὸν δύναμαι νὰ διατηρήσω ζωηρὸν καὶ ἀκμαῖον εἰς τὰς κατὰ τῶν Τούρκων ἐκδικήσεις, ἐνθυμούμενος τὸ ρητὸν τῆς Γραφῆς, «ὦ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν» ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ μὲ λυπεῖ, εἶναι ἡ χαλάρωσις εἰς τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα.

Ὅτε μοῦ ὠμίλει περὶ τοῦ Κοσσόβου, τὸν ἠρώτησα ἂν ἐσχάτως εἶχε χρεμετίσει ὁ ἵππος τοῦ Κράλιεβιτς. Προκαταλαβὼν με, «Ὅχι μὰ τὸν θεόν, ἀπήντησεν, ἀλλὰ θὰ χρεμετίσῃ.» Ἰπάρχει τις ὅστις θὰ ἀναγνώσῃ εἰς τὴν τεραστίαν πλάκα τὰ θνόματα τοῦ Βουκαΐνου καὶ τοῦ Μάρκου; Ἄλλ' αὐτὸς δὲν ἐγεννήθη εἰσέτι.»

Ὅτε ἀπρηχόμεν μοῦ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα καὶ μοῦ ἐφάνη ὅτι ἦτο χεῖρ ψυχροῦ πτώματος.

Πᾶν ὅ, τι ἔγραψα εἶνε πλέον τῆς βιογραφίας τοῦ Βλαδίκᾶ· μολαταῦτα θὰ προσπαθίσω νὰ προσθέσω εἰσέτι ὀλίγα τινά.

Ἐγεννήθη εἰς τὸ Niegusch εἰς τὰ 1812, ἀνετράφη εἰς τὴν Πετρούπολιν, ἐκλήθη Βλαδίκα εἰς τὰ 1830, ἐχρίσθη Ἐπίσκοπος εἰς τὰ 1833· ἀπέθανε δὲ τῆ 30 Ὀκτωβρίου τοῦ 1851 εἰς τὴν Κετίγγην. Ὡς κυριάρχης, συνέδεσε πᾶν συμφέρον του μὲ τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἱεράν ἐτήρησε τὴν ἐκδίκησιν τοῦ αἵματος κατὰ τῶν Τούρκων· ἐξωογόνησε τὴν ἐσωτερικὴν παγίωσιν τοῦ τόπου του, ἐδίωξε τοὺς ἐποφθαλμιῶνας εἰς τὴν πολιτικὴν διοίκησιν, συνήθρισε πᾶσαν ἰσχύν εἰς χεῖρας του, συνέστησε γερουσίαν ἵνα νομοθετῇ καὶ διευθύνῃ τὰ τῆς δικαιοσύνης, προέβλεψε διὰ τὰ κοινὰ ἔξοδα μὲ μετρίουσ φόρους, ἐχάραξε χρυσοῦν παράσημον τῆς τιμῆς, ἤνοιξε δημοτικὸν σχολεῖον καὶ τυπογραφίαν· ὡς ἀρχιερεὺς ἐκήρυξε τὴν εἰρήνην καὶ ἀγάπην τῶν ἐθνῶν καὶ τὰ ἱερά δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας, ἔχρισε καὶ ἐκράτησεν εἰς ὑποταγὴν τοὺς καλογῆρους του, ἠγάσσε τὸν θεόν του Πέ-

τρον Α' τὸν προκατόχον του, καὶ συνέστησεν εἰς τὸν τάφον του πανήγυριν πολυπληθῆ.

Ὡς στρατηγὸς πρὶν τῆς ποιμαντικῆς ράβδου ἔσφιγγε τὴν σπάθην, ἐβάφη αἵματος, καὶ ὠδήγησε τοὺς στρατιώτας του εἰς ἐνδόξους νίκας κατὰ τῶν Τούρκων· εἰς τὰς ἐκουσίας μάχας ἔσειε τὴν σπάθην καὶ προηγέτο, εἰς τοὺς αἵματηροὺς ἀγῶνας ἔσφιγγε τὸν σταυρὸν, νύλλογι καὶ παρεκάλει.

Ὡς ποιητῆς κατέλιπεν ἄθροισμα ἠρωϊκῶν ᾠδῶν· ἔψαλεν εἰς δύο δράματα Στέφανον τὸν Μικρὸν καὶ τὸν τυχοδιώκτην Κτζάρων Πέτρον τὸν III, καὶ δύο λυρικά, τὴν ἐρημίαν τοῦ Μαυροβουνίου, καὶ μίαν χορευτρίαν εἰς Τεργέστην.

Νῦν ἂς κρίνῃ ἕκαστος περὶ αὐτοῦ.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

N. I. Σ.

ΤΟ ΘΗΣΕΙΟΝ

καὶ

Θ Ν Α Θ Σ Τ Ο Υ Α Ρ Ε Ω Σ. (1)

4

Ἐὰν ἴσως τινὲς τῶν ἀναγνωστῶν μας ἐπέισθησαν ἤδη, ὅτι δικαίως καὶ ἀνεκκλήτως ἀφειλόμεθα τὸν Θησέα ἐκεῖνον τὸν λαμπρὸν ναόν, ὄνπερ ἦδη αἰῶνας τινὰς ἠσύχως κατεῖχε, θέλουσι ζητήσῃ βέβαια, νὰ ἐγκαθιδρῶσωμεν πάλιν ἄλλον τινά εἰς τὸ στιγμιαίως ἀδέσποτον Ἀνάκτορον. Ἀναδεχόμεθα δὲ καὶ τοῦσο προθύμως, καὶ μεθ' ὅσης πλείστης πιθανότητος προτείνομεν διάδοχον τοῦ ἐξελαθέντος ἥρωος οὐκ ἀνάξιον, ἕνα τῶν καλουμένων δώδεκα θεῶν, τὸν Θεῦριον Ἄρην.

Ἐἶδομεν προηγουμένως (59), ὅτι ὁ Πανευαῖος προχωρῶν ἀπὸ τοῦ τεμένους τοῦ Μελοπομένου Διονύσου καὶ τῶν τοῦ Εὐβουλίδου ἀναθημάτων διὰ τοῦ Κεραμεικοῦ ἐπὶ τὰ ἐνδοτέρω τῆς ἀγορᾶς, εἶχεν ἐν δεξιᾷ τὴν Βασίλειον Στοάν, ἥτις πιθανῶς (ὅσον ἐνεστὶν εἰκάσαι ἐκ τοῦ ἀναλόγου διαστήματος) ἔκειτο πρὸς θεινὰς ἀνατολάς ὑπὸ τὸν Δωρικὸν ναόν. Δὲν ἀναφέρει τότε τὸν πρὸ αὐτῆς καθήμενον χαλκοῦν ἀνδριάντα τοῦ Πινδάρου, περὶ οὗ ὁ Αἰσχίνης (εἶπερ ὁ Αἰσχίνης ἐστίν, καὶ μὴ ἄλλος τις) εἰς τὴν τετάρτην ἐπιστολὴν του, «Ἐζή» μίωσαν αὐτὸν (φῆσι) Θηβαῖοι τοῦτο ποιήσαντα » τὸ ἔπος· οἱ δὲ ἡμέτεροι πρόγονοι διπλῆν αὐτῷ

(1) Συνεχεῖα ἀπὸ φυλλαδ. 74.

59) Ἴδὲ ἀνωτέρω κεφ. 3, σημ. 42